

Алла Салтикова, Олена Завражна
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми, Україна
0809saltykova@gmail.com, zavragna@gmail.com

ПРО ВИБІР ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ

Однією зі складових навчання фізики в закладі вищої освіти (ЗВО) є самостійна робота студентів. На сьогодні існує цілий арсенал різних форм її організації. Серед них в процесі навчання фізики ми використовуємо такі: розв'язання задач, вправ, завдання з навчальними посібниками, першоджерелами, завдання, в яких використовуються допоміжні засоби (різні види конспектів, плани, тези, анотації, рецензії), підготовка повідомлень (рефератів, письмові та усні повідомлення, доповіді, статті), виконання різного виду творчих завдань, підготовка структурно-логічних схем лекцій та ін.

Компетентнісний підхід у навчанні вимагає зміщення акцентів на творчу ініціативу студентів, прагнення їх до глибокого осмислення теоретичних основ, вдосконалення практичних навичок в обраній галузі діяльності. Немає сумнівів, що специфіка професії вчителя фізики потребує безперервного самовдосконалення та систематичної самостійної роботи. Такі навички закладаються у майбутніх вчителів ще під час навчання у ЗВО. Правильний вибір форм організації самостійної роботи сприяє формуванню саме цих навичок. Слід зазначити, що під час навчання загальної фізики на 1-2 курсах та на старших курсах при вивченні теоретичної фізики ми використовуємо різні форми організації самостійної роботи. Причина цього у тому, що абітурієнти, які вступають до ЗВО не готові до самостійного навчання, ці навички у більшості з них не закладені у загальноосвітній школі. Тому першочерговим завданням на перших курсах є «навчити вчитися». На старших курсах форми організації підбираються такі, щоб студент міг реалізувати себе, щоб зміг самостійно використовувати свій інтелектуальний, психологічний, творчий і мотиваційний ресурс. В таблиці 1 подані форми організації самостійної роботи на різних етапах навчання.

З таблиці 1 видно, що деякі форми організації самостійної роботи використовуються на всіх курсах навчання в бакалавратурі, а деякі на певних етапах навчання.

Таблиця 1.

Форми організації самостійної роботи

1-2 курси	3-4 курси
підготовка до лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять	
вивчення окремих питань курсу, які не виносяться на лекції і практичні заняття	
опрацювання навчальних посібників	
реферування статей, окремих розділів монографій	
виконання контрольних робіт	
написання тематичних доповідей, рефератів на проблемні теми	написання тематичних доповідей, рефератів та есе на проблемні теми
	анотування монографій або їх окремих глав, статей
	участь студентів у складанні тестів
виконання творчих завдань	виконання дослідницьких і творчих завдань
написання курсових робіт	написання курсових і кваліфікаційних робіт
	складання бібліографії та реферування по заданій темі
	створення наочних посібників з досліджуваних тем
самостійне вивчення теми в рамках «круглих столів»	
пошук інформації серед internet-джерел	
	виконання науково-дослідних проектів

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів в такій системі навчання повинне передбачати як засоби контролю так і засоби самоконтролю. До ефективних форм контролю за самостійною роботою студентів належать індивідуальні співбесіди, ділові ігри, контрольні роботи, письмові завдання з певних тем, есе, реферати, тестування, колоквіуми, звіти про проходження практики; звіти про науково-дослідну роботу, результати якої використовуються при написанні курсових та кваліфікаційних робіт.

Отже, важливою умовою ефективності самостійної роботи студентів є необхідність у тому, щоб викладачі вибором форм її організації забезпечували професійну спрямованість майбутніх вчителів, пізнавальну активність, проблемність, а також індивідуалізацію їх навчання.

Список використаних джерел

1. Завражна О.М., Салтикова А.І. Реалізація творчої та науково-дослідної складових самостійної діяльності студентів під час виконання курсової роботи// Фізико-математична освіта : науковий журнал. Вип. 1 (15) / Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Фізико-математичний факультет редкол.: О.В. Семеніхіна (гол.ред.) [та ін.]. – Суми : [СумДПУ ім. А.С.Макаренка], 2018. – С. 200-204.

Анотація. Салтикова А., Завражна О. Про вибір форм організації самостійної роботи з профільних дисциплін майбутніх вчителів фізики. У статті проаналізовано різні форми організації самостійної роботи студентів в процесі навчання фізики. Подано таблицю, в якій показано, що деякі форми організації самостійної роботи використовуються на всіх курсах навчання в бакалавратурі, а деякі на певних етапах навчання. Розглянуто ефективні форми контролю за самостійною роботою майбутніх вчителів фізики.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, самостійна робота, форми організації, засоби контролю, самоконтроль.

Аннотация. Салтикова А., Завражная Е. О выборе форм организации самостоятельной работы по профильным дисциплинам будущих учителей физики. В статье проанализированы различные формы организации самостоятельной работы студентов в процессе обучения физике. Подано таблицю, в которой показано, что некоторые формы организации самостоятельной работы используются на всех курсах обучения в бакалавратуре, а некоторые на определенных этапах обучения. Рассмотрены эффективные формы контроля за самостоятельной работой будущих учителей физики.

Ключевые слова: высшее учебное заведение, самостоятельная работа, формы организации, средства контроля, самоконтроль.

Abstract. Saltykova A., Zavrzhna O. About the choice of forms of organization of independent work on profile disciplines of future teachers of physics. The article analyzes various forms of organization of independent work of students in the process of teaching physics. Submitted a table which shows that some forms of organization of independent work are used in all bachelor courses and some at certain stages of learning. The effective forms of control over independent work of future teachers of physics are considered.

Keywords: higher educational institution, independent work, forms of organization, means of control, self-control.

Евгений Сафанков, Анатолий Грідюшко
Мозырский государственный педагогический университет
имени И.П. Шамякина, г. Мозырь, Республика Беларусь
gridyushko@mail.ru

ИНТЕГРАЦИЯ СИСТЕМ ОЦЕНИВАНИЯ ЗНАНИЙ В ИНФОРМАЦИОННОЕ ПОЛЕ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПРИ НЕПРЕРЫВНОЙ ПОДГОТОВКЕ ПЕДАГОГА-ИНЖЕНЕРА

В настоящее время наметилась более тесная интеграция учебных учреждений образования лицей–колледж–вуз по реализации многоуровневой непрерывной модели подготовки профессионально-педагогических кадров, что предполагает создание прочных целевых, организационных и методических связей между всеми ступенями обучения. В контексте конкретной профессиональной подготовки обеспечение преемственности означает создание прочных целевых, организационных, содержательных программно-методических связей между всеми ступенями обучения; последовательное формирование знанияемого комплекса, в котором новое знание наслаивается на прочный фундамент предыдущих ранее усвоенных знаний; гармоническое сочетание всего того, что накоплено традиционной дидактикой с инновационным процессом; гибкая трансформация традиционных отношений и связей в новый тип отношений, бережное отношение к опыту прошлого, рациональное использование ресурсного потенциала учебных заведений [1].

Дальнейшее развитие системы многоуровневой подготовки педагога-инженера связано с необходимостью теоретико-методологического обоснования модели специалиста, разработки образовательных стандартов нового поколения, совершенствования систем проектирования содержания образования и управления образовательным процессом. В рамках действующих нормативных документов проводится работа по научному обоснованию сквозных интегративных учебных планов и программ различных ступеней образования. В связи с переходом к компетентностно ориентированному обучению их внедрение осуществляется через блочно-модульное построение курсов.

В этих условиях формирование базовых профессиональных компетенций будущих специалистов достигается за счет использования единого образовательного пространства на основе преемственности интегративных планов и программ, широкого применения информационных и телекоммуникационных технологий, взаимного проникновения форм и технологий организации учебного процесса. Все это позволит обеспечить более быструю адаптацию к изменениям рынка труда, преемственность при переходе с одного образовательного уровня на другой, сквозную стандартизацию, планирование и организацию учебно-воспитательного процесса, эффективное использование финансовых, трудовых и материальных ресурсов, сокращение сроков обучения, а также целенаправленное формирование контингента обучаемых. Следует отметить, что используя преимущества многоуровневой непрерывной модели подготовки профессионально-педагогических кадров, а также более широкие альтернативы выбора наиболее способных, мотивированных